เอกสารแจกฟรี
ปีที่ 4 ฉบับที่ 2 กุมภาพันธ์ 2560

DDC WATCH
จับตาโรคและภัยสุขภาพ

บ้านเริ่ม ชุมชนร่วม ป้องกันเด็กจมน้ำ

"มีนาคม-พฤษภาคม"
ร่วมรณรงค์ป้องกันเด็กจมน้ำ

เด็กไทยไม่ควรเสียชีวิต
ก่อนวัยอันควร
เพราะการจมน้ำเป็นสิ่งที่ป้องกันได้

อย่าให้ปิดเทอมนี้
เป็นปิดเทอมสุดท้าย
สำหรับเด็กๆ

ทุก ๆ **8** ชั่วโมง
มีเด็กจมน้ำเสียชีวิต **1 คน**

แหล่งน้ำเพื่อการเกษตร
เด็กจมน้ำสูงสุด

เด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี
ส่วนใหญ่จมน้ำภายในบ้าน
และละแวกบ้าน

รายงานการจมน้ำขององค์การอนามัยโลก พบทุกปีมีเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี เสียชีวิตจากการจมน้ำ **140,219 คน** เสียชีวิตเป็นอันดับ 3 รองจากโรคเยื่อหุ้มสมองอักเสบและเอดส์

การจมน้ำของเด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี ในประเทศไทย ปี 2559**

เด็กจมน้ำเสียชีวิต **699** คน

ช่วงปิดเทอม **3** เดือน (มี.ค.-พ.ค.)
พบเด็กจมน้ำ **197** คน

ร้อยละ **14.5**
เด็กอายุ **10–14** ปี
จมน้ำเสียชีวิตเพิ่มขึ้น

เด็กชายจมน้ำเสียชีวิต
มากกว่าเด็กหญิง **2.6** เท่า

เกิดเหตุ ณ สระว่ายน้ำมาตรฐาน **7 เหตุการณ์**

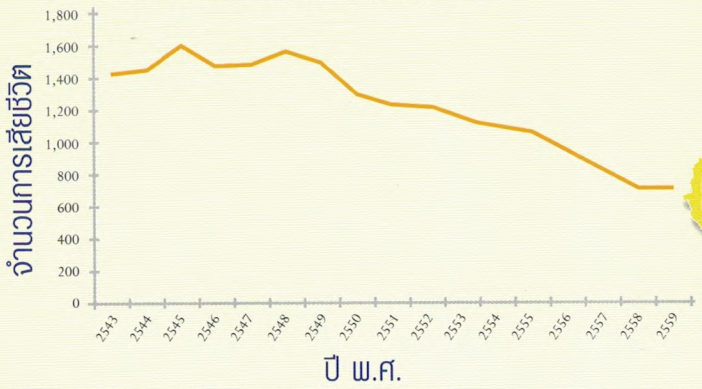
การวิเคราะห์ความเสี่ยงจากการจมน้ำ

(ค่าเฉลี่ย ปี พ.ศ. 2550-2559**)

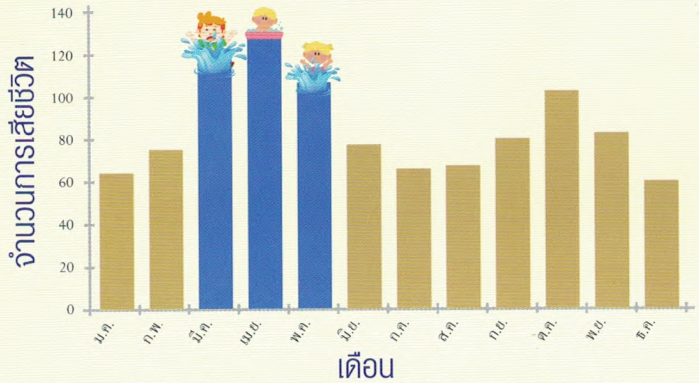
มี.ค. เม.ย. พ.ค.

เด็กอายุต่ำกว่า 15 ปี จมน้ำเสียชีวิต

ประเทศไทย ปี พ.ศ. 2543-2559**

ค่าเฉลี่ย ปี พ.ศ. 2550-2558

แหล่งข้อมูล: ข้อมูลมรณบัตร สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ กระทรวงสาธารณสุข (**ณ วันที่ 9 กุมภาพันธ์ 2560) วิเคราะห์โดยสำนักโรคไม่ติดต่อ

"ตลอด 10 ปี การจมน้ำยังคงเป็นสาเหตุการเสียชีวิตอันดับหนึ่งของเด็กไทยอายุต่ำกว่า 15 ปี"

อายุ 0-15 ปี

- 10 ปีที่ผ่านมา เราสูญเสียเด็กไทย (อายุต่ำกว่า 15 ปี) จากการจมน้ำไปแล้วถึง 10,156 คน (เฉลี่ยปีละประมาณ 1,000 คน)
- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีอัตราการเสียชีวิตสูงที่สุด รองลงมา คือ ภาคใต้ ภาคกลาง (ไม่รวมกรุงเทพมหานคร) และภาคเหนือ

อายุ 5-9 ปี

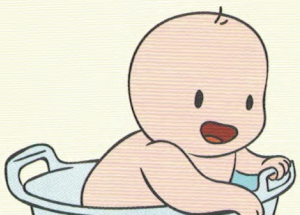
- กลุ่มเด็กอายุ 5–9 ปี เสียชีวิตสูงสุด ร้อยละ 40.5 และกลุ่มเด็กอายุต่ำกว่า 5 ปี เสียชีวิตเป็นอันดับ 2 ร้อยละ 35.7 หรือเฉลี่ยปีละ 363 คน ทั้งสองกลุ่มอายุ อัตราต่อประชากรเด็กแสนคนใกล้เคียงกัน เท่ากับ 9.3–10.1

- ช่วงปิดเทอมภาคฤดูร้อน (มีนาคม-พฤษภาคม) พบเด็กจมน้ำเสียชีวิตสูงสุด ค่าเฉลี่ย 10 ปี เท่ากับปีละ 348 คน บางปีมีจำนวนสูงเกือบ 450 คน

สาเหตุการจมน้ำ

กลุ่มเด็กเล็ก

- จมน้ำ แม้ในภาชนะที่มีน้ำสูงเพียง 1-2 นิ้ว
- จมน้ำในภาชนะขนาดเล็กที่อยู่ภายในบ้าน เช่น ถัง กะละมัง โอ่ง
- เดินตามเป็ดหรือสุนัข และพลัดตกลงไปในน้ำ
- ผู้ปกครอง/ผู้ดูแลเด็ก ปล่อยให้เด็กอยู่ตามลำพังเพียงระยะเวลาสั้นๆ เช่น เข้าห้องน้ำ คุยโทรศัพท์ ทำกับข้าว
- ผู้ปกครอง/ผู้ดูแลเด็ก ไม่จัดการแหล่งน้ำที่มีความเสี่ยงในบ้าน

กลุ่มเด็กโต

- เด็กๆ **ชวนกันไปเล่นน้ำ** แต่ส่วนใหญ่ไม่รู้วิธีการเอาชีวิตรอดในน้ำ และวิธีการช่วยเหลือที่ถูกต้อง
- เมื่อตกน้ำจึงลอยตัวอยู่ในน้ำได้ไม่นาน และจมน้ำเสียชีวิตในที่สุด
- เด็กวัยนี้จะเสียชีวิตพร้อมกันครั้งละหลายๆ คน เพราะความรู้เท่าไม่ถึงการณ์ของเด็ก พอเห็นเพื่อนหรือน้องตกน้ำ คิดว่าตนเองว่ายน้ำเป็นก็กระโดดลงไปช่วย แต่สุดท้ายก็จะถูกกอดรัดและจมน้ำไปด้วยกัน
- เด็กขาดความรู้เรื่อง**ความปลอดภัยทางน้ำ** เช่น หนีผู้ใหญ่ไปเล่นน้ำกันเอง ไม่ปฏิบัติตามป้ายเตือน ไม่ใส่ชูชีพขณะลงเรือ พลัดตกน้ำเพราะเดินใกล้ขอบบ่อเกินไป
- **ชุมชน**ขาดการจัดการแหล่งน้ำเสี่ยงที่มีอยู่ในชุมชน เช่น การติดป้ายคำเตือน การสร้างรั้ว หรืออุปกรณ์ช่วยคนตกน้ำ

การป้องกันการจมน้ำ

- **เทน้ำ:** เทน้ำทิ้งทุกครั้งหลังใช้งาน
- **กั้นคอก:** ทุกครัวเรือนที่มีเด็กอายุต่ำกว่า 2 ปี ควรมีคอกกั้นเด็ก (เราไม่ได้นำเด็กไว้ที่คอกกั้นเด็กตลอดเวลา เพียงแค่ช่วงระยะเวลาสั้นๆ ที่ทำกิจกรรม เช่น ทำกับข้าว เข้าห้องน้ำ เปิด-ปิดประตูบ้าน)
- **ปิดฝา:** ปิดฝาภาชนะใส่น้ำทุกครั้งหลังใช้งาน
- **เฝ้าดูตลอดเวลา:** ไม่ควรให้เด็กคลาดสายตาแม้เพียงชั่วขณะ

เด็กโต ลอยตัว ชูชีพ ช่วยเหลือ ปฐมพยาบาล จัดการแหล่งน้ำเสี่ยง

- **ลอยตัว:** ลอยตัวเปล่าในน้ำให้ได้นานที่สุด
- **ชูชีพ:** สวมเสื้อชูชีพ/เสื้อพยุงตัวทุกครั้ง ที่เดินทางหรือทำกิจกรรมทางน้ำ
- **ช่วยเหลือ:** รู้วิธีการช่วยเหลือที่ถูกต้อง ไม่กระโดดลงไปช่วย แต่ช่วยด้วยการ “ตะโกน โยน ยื่น”
- **ปฐมพยาบาล:** สอนให้เด็กรู้วิธีการปฐมพยาบาลที่ถูกต้อง

ร่วมกันทำ...ป้องกันได้

ประชาชนและชุมชน

- สำรวจแหล่งน้ำเสี่ยงในชุมชน
- เฝ้าระวังและแจ้งเตือนภัยในชุมชน (เช่น ประกาศเสียงตามสาย คอยตักเตือนเมื่อเห็นเด็กเล่นน้ำตามลำพัง)
- จัดการแหล่งน้ำเพื่อให้เกิดความปลอดภัย เช่น สร้างรั้ว ติดป้ายคำเตือน จัดให้มีอุปกรณ์ช่วยคนตกน้ำไว้บริเวณแหล่งน้ำเสี่ยง (ถังแกลลอนเปล่าผูกเชือก ขวดน้ำพลาสติกเปล่า ไม้)
- มีมาตรการ/กฎระเบียบในชุมชน เช่น ห้ามดื่มสุราก่อนลงเล่นน้ำ ใส่ชูชีพเมื่อโดยสารเรือหรือทำกิจกรรมทางน้ำ แหล่งน้ำที่เกิดขึ้นใหม่ต้องมีมาตรการป้องกัน
- สอนให้เด็กรู้จักแหล่งน้ำเสี่ยงและอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้น

ผู้ปกครองและเด็ก

- ดูแลเด็กต้องดูแลเด็กอย่างใกล้ชิด ไม่เผอเรอทิ้งเด็กเล็กไว้ตามลำพัง เช่น ขณะรับโทรศัพท์ ทำกับข้าว หรือเดินไปเปิด-ปิดประตูบ้าน
- ทุกครัวเรือนที่มีเด็กอายุน้อยกว่า 2 ปี ควรใช้คอกกั้นเด็ก
- เทน้ำทิ้งจากภาชนะทุกครั้งหลังใช้งาน หรือฝังกลบแอ่งน้ำที่ไม่ได้ใช้งาน
- สอน/เรียนรู้ กฎความปลอดภัยทางน้ำ เช่น ไม่เล่นใกล้แหล่งน้ำ รู้จักประเมินสภาพแหล่งน้ำที่จะลงไป (ความลึก ความตื้น ความชัน ความเย็น กระแสน้ำ)
- สอน/เรียนรู้ วิธีการว่ายน้ำเพื่อเอาชีวิตรอดและวิธีการช่วยเหลือที่ถูกต้อง

เจ้าหน้าที่/บุคลากรสาธารณสุข

- ร่วมกับชุมชนในการสำรวจแหล่งน้ำเสี่ยงในพื้นที่
- ให้ความรู้ในเรื่องปัจจัยเสี่ยง และแนวทางการป้องกันการจมน้ำแก่ประชาชน

- สอบสวนการจมน้ำของเด็กในพื้นที่ และกำหนดมาตรการป้องกันร่วมกับชุมชน
- สอนให้คนในชุมชนรู้จักวิธีการช่วยเหลือคนตกน้ำหรือจมน้ำเบื้องต้น และวิธีการปฐมพยาบาลเด็กจมน้ำที่ถูกวิธี (โดยเน้นว่าห้ามจับเด็กที่จมน้ำอุ้มพาดบ่า)
- ผลักดัน/สนับสนุนให้เกิดทีมผู้ก่อการดี (Merit Maker) ป้องกันการจมน้ำให้ครอบคลุมอย่างน้อยทุกตำบล

ที่ปรึกษา ธนรักษ์ ผลิพัฒน์

ผู้เขียน สุชาดา เกิดมงคลการ ส้ม เอกเฉลิมเกียรติ สำนักโรคไม่ติดต่อ กรมควบคุมโรค

กองบรรณาธิการ เสาวพักตร์ ฮั้นจ้อย สิริลักษณ์ รังษีวงศ์ บริมาศ ศักดิ์ศิริสัมพันธ์ นิยดา ยศวัฒน

ออกแบบ ชฎาบุญ บุญสิริวรรณ

จำนวน 13,000 ฉบับ

จัดทำโดย **สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค** อาคาร 4 ชั้น 6 สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข ตำบลตลาดขวัญ อำเภอเมือง จังหวัดนนทบุรี 11000 **โทรศัพท์ 0 2590 1723 โทรสาร 0 2590 1784**